

3 Výsledky dotazníkového šetření

Mezinárodní šetření PISA představuje komplexní systém posuzování vzdělávacích výsledků žáků a vzdělávacích soustav více než 70 zemí světa. Využívá k tomu nejen kognitivní testy určené žákům, ale také nekognitivní složku, kterou reprezentuje sada kontextuálních dotazníků. Ty mají napomoci představit výsledky žáků v testech matematické, čtenářské a přírodovědné gramotnosti v širším kontextu, poukázat na faktory, které tyto výsledky mohou ovlivňovat, a zmapovat rozličnost těchto faktorů v různých zemích. Postupem času se navíc tyto kontextuální dotazníky vyvinuly ve svébytný zdroj informací o vzdělávacích systémech a vybraných aspektech vzdělávací politiky zúčastněných zemí. Obsahové zaměření dotazníků se značně rozšířilo a stejně tak se rozšířily i možnosti využití získaných dat.

V této kapitole budou představena vybraná zjištění z žakovského, učitelského a školního dotazníku PISA především ve vazbě na problematiku týmového řešení problémů. Publikace je rovněž doplněna o přílohy seznamující čtenáře s výzkumnou metodologií, na níž je založen postup tvorby dotazníků PISA, sběr dat a jejich statistické zpracování.

3.1 Typy dotazníků

Kontextuální dotazníky jsou nedílnou součástí šetření PISA již od jeho prvního cyklu v roce 2000, kdy byl do šetření zařazen dotazník pro žáky a dotazník pro ředitele škol. Tyto dotazníky tvořily povinnou komponentu PISA pro všechny zúčastněné země a zůstávají jí do současné doby. Data z žakovského a školního dotazníku jsou tedy v různé míře dostupná a srovnatelná napříč všemi doposud realizovanými cykly šetření. Od roku 2003 byly do šetření PISA zařazovány další volitelné dotazníkové moduly, které shromažďují další doplňující informace nejen od žáků, ale také od jejich rodičů a od učitelů. V roce 2003 byl poprvé administrován ICT dotazník pro žáky, mapující např. využívání elektronických přístrojů či postoje žáků vůči ICT, a dále dotazník sledující vzdělávací dráhu žáků. V dalších cyklech dostaly země možnost dotazovat se rodičů prostřednictvím rodičovského dotazníku. Důležitým milníkem byl poté rok 2015, kdy byly do šetření PISA poprvé zařazeny dotazníky pro učitele patnáctiletých žáků.

Tabulka na obrázku 3.1 obsahuje přehled všech kontextuálních dotazníků, které byly součástí posledního cyklu PISA 2015, a základní informace o jejich zaměření.